

FISKERIDIREKTORATET

Direktoratet for Naturforvaltning

Postboks 5672 Sluppen

7485 TRONDHEIM

Saksbehandler: Frank Jacobsen, Arnt B. Olsen,
Ståle Hansen

Telefon: 46815975

Seksjon: Fiskeridirektøren

Vår referanse: 12/17837

Deres referanse:

Vår dato: 24.05.2013

Deres dato:

Att:

HØRINGSSVAR FOR OMRÅDENE FRAMVAREN, TAUTRARYGGEN OG SALTSTRAUMEN

Vi viser til Deres brev av 3.5.2013 vedrørende ovennevnte.

Denne saken ble sendt på høring i begynnelsen av februar. Fiskeridirektoratet mottok saken som en ettersendelse først 6. mai med kort frist. Dette finner vi lite tilfredsstillende.

Generelle kommentarer

De tre verneområdene foreslås opprettet med hjemmel i naturmangfoldloven. Av § 4 om *Generelle unntak fra vernebestemmelsene* punkt 2 framgår det at bestemmelsene i § 3 om at dyrelivet i sjø er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse, ikke er til hinder for fiske og fangst i samsvar med havressursloven og annet gjeldende lovverk. Fiskeridirektoratet legger til grunn at det skal forstås slik at det marine verneområdet ikke innebærer en begrensning av fiske og fangst ut over det som framgår av Fiskeridirektoratet sitt lovverk og at fiske og fangst skal reguleres av vårt lovverk.

Havressursloven regulerer uttak av andre ressurser enn fisk og sjøpattedyr blant annet planter. Det fremkommer ikke noe sted i saken hvorfor unntaket, jf. § 4 nr. 2 er avgrenset til bare å gjelde fiske og fangst. Vi ser på vår side ingen grunn til å skille mellom utnyttelse av fisk og planter. Fiske og fangst er ikke begrep som benyttes i havressursloven med samme innhold som i den foreslåtte verneforskriften. Loven bruker begrepet høsting og begrepet fangst benyttes om utbyttet av høstingen. Forslaget til verneforskrift bør endres slik at unntaket gjelder all utnytting som er regulert i eller i medhold av havressursloven og det bør benyttes samme begreper som i denne loven. Følgende ordlyd foreslås i § 4 nr. 2:

Høsting i samsvar med havressursloven og annet gjeldende lovverk.

Fiskeridirektoratet registrerer at det legges opp til strenge restriksjoner i forhold til akvakultur. Vi oppfatter det som et totalforbud mot akvakultur uten åpning i unntaksbestemmelsene/etter

søknad. Den generelle unntaksbestemmelsen er normalt så streng at akvakultur ikke vil bli tillatt. Det er strengere enn tilrådingene fra rådgivende utvalg og det harmonerer heller ikke med vurderingene i oppstartsmeldingen.

I foreløpig tilråding fra rådgivende utvalg (2003) heter det at *”havbruk bør i de fleste tilfeller kunne kombineres med vern, men da under forutsetning av at relevante krav om overvåking av driftens eventuelle påvirkning på bunnssubstratet og bunndyrsamfunnene følges opp.”*

Saltstraumen

Rådgivende utvalg sier følgende om havbruk i kategori 2 – strømrrike lokaliteter, heter det: *”Havbruksaktivitet forekommer eller er planlagt i begrenset omfang i noen av disse områdene. Det gjelder i hovedsak skjelldyrking. Slik aktivitet vil i moderat omfang ikke påvirke verneverdiene. Det rike dyrelivet i områdene gjenspeiler store transporter av plankton og organisk materiale med strømmene. Omfanget av havbruksaktiviteter bør reguleres slik at de naturlige stofftransportene ikke påvirkes i nevneverdig grad.”*

I oppstartsmeldingen heter det: *”Det er i drift to anlegg for dyrking av blåskjell. Akvakultur vil i moderat omfang ikke påvirke verneverdiene. Det rike dyrelivet i områdene gjenspeiler store transporter av plankton og organisk materiale med strømmene. Omfanget av akvakultur bør reguleres slik at de naturlige stofftransportene ikke påvirkes i nevneverdig grad. Potensialet for akvakultur vurderes også som begrenset. Det er imidlertid gode dybder og en betydelig vanngjennomstrømming i de sørlige og østlige delene av det foreslåtte marine verneområdet. Stor vanngjennomstrømming kombinert med store dybder tilsier at akvakultur ikke vil være i betydelig konflikt med beskyttelse av området.”*

Marine verneområder hjemlet i den nye naturmangfoldloven er en ny vernekategori i sjø som erstatter de gamle vernekategoriene naturreservat (NR), nasjonalpark (NP), landskapsvernområde (LVO) og spesielt artsvern som til eksempel fuglefredningsområder. I nasjonalparker og eller naturreservat har bestemmelsene i tilknytning til akvakultur normalt vært så strenge at det ikke har vært åpning for akvakultur. I landskapsvernområder og til eksempel fuglefredningsområder har det vært åpning for akvakultur gjennom dispensasjonsbestemmelsen. Vi legger til grunn at den nye vernekategorien *marine verneområder* må behandle akvakultur ut fra eventuell påvirkning på verneverdiene og verneformålet.

I forslaget til vernebestemmelser fravikes dette prinsippet, i strid med tilrådingen fra rådgivende utvalg og vurderingene i oppstartsmeldingen. Vi savner en begrunnelse for dette.

Vi viser for øvrig til at Fiskeridirektoratet region Nordland vurderer at det er potensial for akvakultur på begge sider av Saltstraumen. I selve straumen er det ikke aktuelt med akvakultur. Det er øst (inn i Skjerstadvfjorden) og vest (inn i Saltenfjorden) av selve straumen det kan være aktuelt med en ”brukssone” med mildere restriksjoner i forhold til akvakultur.

Med hensyn til akvakulturproduksjonen kan det være sider ved som kan være problematisk i forhold til verneverdiene i marint vern. Det kan for eksempel være bruk av legemidler av typen Flubenzuron, som kan innvirke negativt på bunndyr som er kjerneverdiene i verneformålet. Utslipp av organisk materiale kan også ha en tidsbegrenset lokal effekt. Disse negative effektene kan reguleres og løses ved hjelp av særvilkår, konservative produksjonstak og grundig overvåking av driften.

Fiskeridirektoratet foreslår primært at vernebestemmelsene i høringsforslaget blir endret slik at det blir en åpning for akvakultur i tråd med tilrådingene fra rådgivende utvalg og vurderingene i oppstartsmeldingen. Det innebærer at det i § 5 *Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser* åpnes for akvakulturvirksomhet utenfor selve Saltstraumen nærmere spesifisert, som ikke er i strid med verneformålet. Formuleringen blir da: ”Forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til akvakulturvirksomhet utenfor Saltstraumen som ikke er i strid med verneformålet.”

Utredningsområdet for vern er i hovedsak avgrenset ut fra naturvitenskapelige forhold. Normalt settes grensene så romslige at det skal være stor trygghet for at verneverdiene er inkludert. Den endelige avgrensningen vil framkomme gjennom en vurdering av verneverdiene/verneformålet og områdets samfunnsmessige betydning. Fiskeridirektoratet mener at det kan være et alternativ å innskrenke området i øst og vest så langt det er tilrådelig ut fra at verneområdet fortsatt skal ”henge godt i hop” reint naturvitenskapelig, og så ha strenge bestemmelser i forhold til akvakultur i verneområdet.

Framvaren

I foreløpig tilråding fra Rådgivende utvalg for marin verneplan heter det: ”*Framvaren er en meget særegen beskyttet poll beliggende i Vest-Agder. Den er adskilt fra kystvannet ved flere grunner terskler. Ferskvann fra Lyngdalselva gjør at overflatelaget i Lyngdalsfjorden har redusert saltholdighet. Det er begrenset tidevannsutskiftning gjennom den grunne kanalen inn til Framvaren og tidevannsamplituden er bare ca. 5 cm. Saltholdigheten i Framvaren er redusert og bassengvannet har en saltholdighet på bare vel 20 (promille).*

Det er anoksisk miljø under ca. 10 m og innholdet av sulfid i bassengvannet er det høyeste som er kjent fra noe marint eller brakvannsmiljø. En antar at bunnvannet kanskje ikke har vært skiftet ut annet en ved diffusive prosesser i løpet av de siste 1000 år. Bunnsedimentene er upåvirket av bioturbasjon og gir mulighet for å avdekke tidsforløpet i miljøforhold med fin tidsoppløsning. Pga. de spesielle forholdene i vannsøyle og sediment har Framvaren vært et viktig forskningsobjekt i løpet av de siste 30 år både nasjonalt og internasjonalt og det foreligger over 65 vitenskapelige arbeider”.

Framvaren er av Rådgivende utvalg foreslått som supplerende område for forskning og undervisning. I endelig tilråding (2004) heter det: ”*Noen av de foreslåtte områdene ovenfor er godt undersøkte og kan dels betegnes som ”klassiske” forskningslokaliteter. De vil derfor være gode referanseområder for å dokumentere eventuelle endringer gjennom forskning og overvåking. Nærheten til universitetene og forskningsmiljøene er her et moment. Når det spesifikt gjelder de foreslåtte supplerende områdene, omfatter disse mange særegne miljøkvaliteter som kan dekke en rekke spesielle forskningsbehov. Det at en peker på mulighetene til å anvende disse supplerende områdene for forskning og undervisning, betyr ikke nødvendigvis at det er behov for strengere vern enn for andre områder. Flere av områdene har imidlertid spesielle og sårbare miljøkvaliteter som det må tas hensyn til ved vurdering av restriksjonsnivå.”*

Av oppstartsmeldingen for Framvaren fremgår det at plante- og dyrelivet i det øvre laget av fjorden er sparsomt. På bakgrunn av de dårlige oksygenforholdene, er det sannsynlig at det har vært minimalt med flerårig dyreliv i dybdeområdet 15-20 meter etter 1930. Her finnes torsk, makrell og sjøørret. Det er ingen spesielle yrkesfiskeinteresser i Framvaren. Når det gjelder fritidsfiske, er det en del dorging etter sjøørret, særlig i Frestadbukta. Det har tidligere

vært fisket ål med ruser. Det er ikke havbruksaktivitet i området. Dette henger sammen med at pollen har oksygenfritt bunnvann og ikke egner seg for intensivt oppdrett.

I forslaget til verneforskrift er akvakulturanlegg ikke tillatt, mens fiske og fangst er tillatt i samsvar med havressursloven.

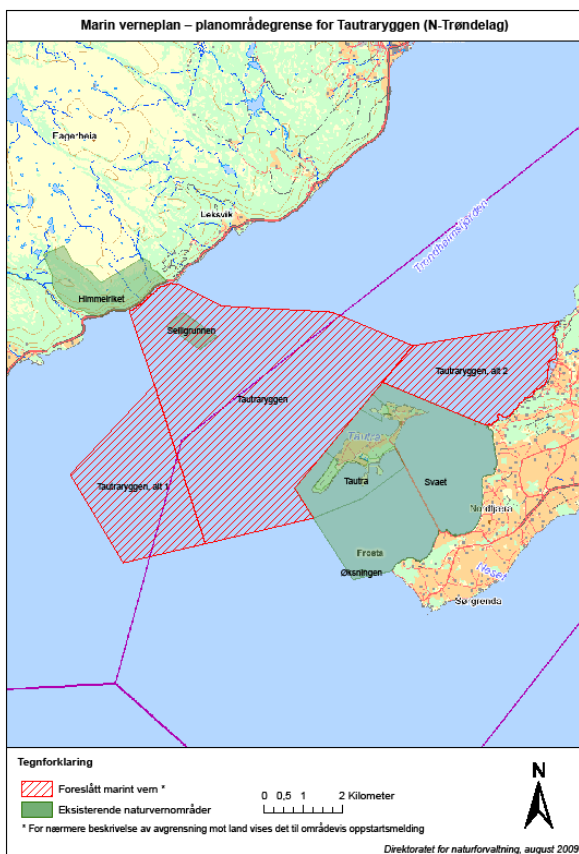
Rådgivende utvalg mener det nødvendigvis ikke er behov for strengere vern i et område for forskning og undervisning. På bakgrunn av områdets spesielle karakter, er det imidlertid uaktuelt for akvakulturvirksomhet. Fiskeridirektoratet har derfor ingen innvendinger mot strenge vernebestemmelser som ikke tillater akvakultur i akkurat dette marine verneområdet.

Tautraryggen

Trondheimsfjorden er en Nasjonal laksefjord. Dette innebærer at akvakultur av anadrom fisk i sjø ikke tillates. Det var tidligere to akvakulturlokaliteter for laks innenfor ~~alternativ~~ 2 i det som nå foreslås i området Tautraryggen. ~~Disse~~ ble trukket inn i forbindelse med at laksekonsesjonene måtte flytte ut av Trondheimsfjorden innen ~~men~~ mars 1/3-2011.

Når det gjelder fiskeriaktivitet så er det en låsettingsplass nord for Svaet. Sør for Tautra grenser det foreslåtte verneområdet til et rekefelt og et mindre gytefelt for torsk. I den sørlige delen av verneområdet er det et garnfelt som brukes på våren. I tillegg så drives det fiske etter leppefisk på grunt vann om sommeren og fiske etter hummer og krabbe på høsten.

I forhold til tilrådingen fra rådgivende utvalg er arealet/planområdet for Tautraryggen utvidet mye. Alternativ 1 og 2 ble tatt inn av Fylkesmannen i forbindelse med den siste oppstartsmeldingen fra høsten 2009 (se kartet nedenfor). Selv om det i utgangspunktet kan være gode begrunnelser for utvidelsene, så sitter vi ~~itt~~ igjen med følelsen av at utvidelsen ikke er godt nok begrunnet/beskrevet og har ikke vært godt nok ”hørt”. Vi mener med dette at verneområdet ikke er tilfredsstillende kartlagt når det gjelder naturtyper, bunnforhold osv (spesielt i utvidelsene). Vi forventer at området rask blir kartlagt og bedre beskrevet slik rådgivende utvalg la opp til for å identifisere og beskrive området som referanseområde for langtidsovervåkning og forskning.

Vi mener at Trondheimsfjorden ikke lenger er ~~særlig~~ aktuell for sjøbasert akvakultur av fisk ~~lenger~~. Dette på grunn av ~~at akvakultur av laksefisk ikke er aktuelt på grunn av~~ statusen som nasjonal laksefjord, og ~~den~~ støyen og motstanden som har vært i forbindelse med tillatelsen og søknadene om akvakultur av torsk i fjorden. Den siste torskekonsesjonen i fjorden ble trukket inn i 2011.

Vi ser heller ikke at et vern etter naturmangfoldloven, som det er beskrevet i forskriftsutkastet fra Miljøverndepartementet, vil få negative konsekvenser for de områdene Fiskeridirektoratet forvalter. Dette på grunn av at det ikke blir satt ~~satt~~ noen begrensinger på den fiskeriaktiviteten som foregår i området.

Med hilsen

Liv Holmefjord
fiskeridirektør

Jens Chr. Holm
direktør

Kopi til:

Fiskeri- og kystdepartementet

Jens Christian Holm

Liv Holmefjord

Region Nordland

Region Sør

Region Trøndelag

Anne Kjos Veim

Boks 8118 Dep

0032 OSLO

Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN

Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN

Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN